

کمبود بودجه؛ سرعت‌گیر بیابان زدایی

با ادامه روند کنونی و تخصیص نصفه و نیمه بودجه،

گرد و غبار به یک چالش جدی و پایدار برای مشهد

تبدیل می‌شود

گزارش
روز

مهدی فرد

بیابان زایی و گسترش مناطق بیابانی، به‌عنوان سومین چالش جهانی پس از کمبود آب شیرین و تغییرات اقلیمی، کشور ما ریز تحت تأثیر قرار داده است. در ایران، سالانه حدود یک میلیون هکتار از اراضی به بیابان تبدیل می‌شود و نرخ بیابان زایی به حدود یک درصد رسیده است. یکی از پیامدهای جدی این پدیده، افزایش وقوع گردوغبار است که زندگی مردم را در بسیاری از مناطق، از جمله مشهد، تحت تأثیر قرار داده است. در سال های اخیر، شهروندان مشهدی در فصول مختلف سال با روزهایی پر از ریزگرد مواجه شده‌اند که منشأ آن هم داخلی و هم خارجی است. کارشناسان محیط زیست معتقدند که وزش بادهای شدید، خشک‌سالی‌های متوالی و گسترش کنون‌های بیابانی و گردوغباری در منطقه، از عوامل اصلی تشدید این پدیده است. اگر روند فعلی ادامه یابد اقدامات مؤثری برای مقابله با بیابان زایی انجام نشود، گردوغبار به یک چالش جدی و پایدار برای مشهد تبدیل خواهد شد. با این حال، بیابان زدایی واحیای مناطق خشک، می‌تواند نقش مهمی در کاهش کانون‌های گردوغبار و بهبود کیفیت‌هوا ایفا کند.

راهکارهایی برای بیابان زدایی

وحید جعفریان، کارشناس حوزه بیابان و مدیریتکل اسبق دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور است. او در گفت وگو با خبرنگار شهرآرا، افزایش شدت و فراوانی طوفان های ماسه و گردوغبار در سال های اخیر را چالشی جهانی می‌داند و می‌گوید: این چالش بر روی سلامت، حمل و نقل، سبک زندگی شهری و... به شدت اثرگذار است و باعث ایجاد اختلال در زندگی شهروندان شده است. او می‌افزاید: در مدیریت چالش گردوغبار و ریزگردها در شهرهای مختلف کشور از جمله مشهد، نحوه مدیریت منابع آب، پیشگیری از تخریب زمین، مدیریت و نظارت بیشتر در تغییر کاربری‌های اراضی کشاورزی به مسکونی و برعکس، مدیریت آب در مناطق بالادست، پیشگیری از انجام اقدامات ناپایدار احداث سد در حوزه‌های بالادست که با جلوگیری از خشک شدن مناطق پایین دست با مصرف بیشتر آب، می‌تواند تأثیرات اقداماتی همچون استفاده از ماسه‌های روان و درخت‌کاری در ذیل برنامه‌های ادارات مرتبط با مقابله با بیابان زایی انجام می‌شود. اما تا زمانی‌که نتوانیم نگاه جامعی به اجرای برنامه، مدیریت و نظارت بیشتری در تغییر کاربری‌های اراضی داشته باشیم، نمی‌توانیم با پدیده بیابان زایی و در نتیجه روزهایی‌های آلوده ناشی از ریزگردها و گردوغبارها مقابله کنیم. مشارکت جوامع محلی، آحاد جامعه و تشکل‌ها در برنامه ریزی‌های کلان و سیاست‌گذاری‌های مختلف، از دیگر نکات مؤثری است که این کارشناس حوزه بیابان به عنوان یکی دیگر از راهکارهای موجود بیان می‌کند. به گفته وی، در برنامه هفتم توسعه، کاهش ۴۰ درصدی کانون‌های بادی در نظر گرفته شده است، اما تا زمانی که تحول جدی در نظام برنامه ریزی و الگوی آمایش سرزمینی نداشته باشیم و الگوهای مشارکتی و هماهنگی دستگاهی به ویژه در وزارت نیرو، جهاد کشاورزی و محیط زیست وجود نداشته باشد، نمی‌توان به هدف مطرح شده در برنامه هفتم توسعه دست یافت.

محسن فنودی، مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی، به تازگی اعلام کرده است که سه سال گذشته، تعداد کانون‌های بیابانی در استان ۲۳کانون بوده که اکنون به ۳۰کانون افزایش یافته است.

بسیاری از کارشناسان معتقدند مطالعات انجام شده در حوزه مقابله با بیابان زایی، همواره از اجرا بسیار عقب تر است و علتش هم زمان و میزان تخصیص بودجه است؛ علی‌شکاری، معاون فنی اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری خراسان رضوی، هم این موضوع را تایید می‌کند و می‌گوید: در یک سال اخیر ۲۳میلیارد تومان اعتبار برای مقابله با پدیده بیابان زایی اختصاص داده شده، اما فقط حدود ۱۷ یا ۱۸میلیارد تومان از این اعتبار در اختیارمان قرار گرفته است. این گفته‌های شکاری درباره اعتبار تخصیص یافته برای بیابان زدایی در استان درحالی است که فنودی، مدیرکل منابع طبیعی استان، نیز پیش تر به شهرآرا گفته بود: اعتبارات اداره کل منابع طبیعی استان، کفاف انجام ۲۰ تا ۲۵هزار هکتار عملیات بیابان زدایی را می‌دهد؛ حالا اگر همین اعتبار را در مقایسه با ۵/۵میلیون هکتار اقلیم بیابانی استان در نظر بگیریم – البته به شرط آنکه روند بیابان زایی ثابت باشد و اعتبار هم کم نشود– برای پایان بیابان‌ها در استان، باید حدود ۲۲۰سال دیگر صبر کنیم. شکاری آماری از وضعیت اراضی با اقلیم بیابانی در خراسان رضوی ارائه می‌کند: خراسان رضوی ۱۱/۸میلیون هکتار زمین دارد که در حوزه اداره کل منابع طبیعی قرار می‌گیرد؛ ۸/۲میلیون هکتار از این اراضی، ملی است. از این میزان، ۵/۵میلیون هکتار آن اقلیم بیابانی دارد که با وجود اینکه مشمول مراتع و جنگل هم می‌شود، اقلیمش خشک است. ۲/۵هکتار از این؛ ۵/۵هکتار دچار فرسایش خاکی است. ۱/۲هکتار

افزایش پدیده ریزگردها در مشهد در سال‌های گذشته

امسال تاکنون، غلظت آلاینده‌ها در مشهد ۳۱/۴میکروگرم بر مترمکعب بوده، درحالی‌که این شاخص در سال گذشته حدود ۳۴میکروگرم بر مترمکعب بوده است.

نگاه کارشناسانه این مسئول به این داده‌ها، می‌گوید که شرایط آب و هوایی بر کاهش روزهایی آلوده ناشی از گردوغبار و ریزگردها بسیار اثرگذار است؛ زیرا امسال که بارش‌های فصل بهار افزایش داشته، فقط دوزخ از سال ۱۴۰۳هواي مشهد ميزبان ریزگردها بوده، درحالی‌که سال گذشته روزهایی‌های آلوده ناشی از ریزگردها سیزده روز بوده است. او البته این داده‌ها را هم به توضیحاتش اضافه می‌کند که در سال گذشته، مجموع بارش‌های بهاری در مشهد ۱۳۱میلی متر مربع بوده، درحالی‌که امسال این میزان به ۲۴۱ میلی متر مربع رسیده است.

اگر خاطرتان باشد، در برخی روزه‌های سال گذشته به دلیل آلودگی‌های ناشی از ریزگردها در مشهد، یا مدارس تعطیل می‌شدند یا مسئولان مرتبط از شهروندان می‌خواستند تا جایی که امکان دارد در خانه بمانند؛ زیرا این‌هواي آلوده، سلامت شهروندان را به خطر می‌اندازد. حالا رضا اسماعیلی، رئیس مرکز پایش آلاینده‌های زیست محیطی شهرداری مشهد، داده‌هایی به ما ارائه می‌دهد که از کاهش روزه‌های آلوده ناشی از وجود ریزگردها و گردوغبار در هوای مشهد حکایت دارد؛ هر چند به گفته او نسبت روزه‌های گردوغباری و ریزگردی در دوره‌های طولانی مدت در سال‌های اخیر، افزایش چشمگیری یافته که علت آن گرمایش جهانی، تغییرات اقلیمی، بیابان زایی و افزایش تغییرات نادرست کاربری اراضی بوده است. برپایه این داده‌ها، از ابتدای

تخصیص ناقص بودجه

از این میزان، نیز کانون بحرانی باد و خاک دارد که گستره آن در ۳۳شهرستان خراسان رضوی است.

این مسئول به مهم‌ترین اقدامات انجام شده نیز اشاره و بیان می‌کند: ۵/۱میلیون هکتار کار مدیریتی انجام شده است و هر ساله با توجه به اقداماتی همچون تله‌های رسوب‌گیر و نهال‌کاری ایجاد، سعی شده است از توسعه اراضی با اقلیم بیابانی جلوگیری شود. سرخس، اولین و مهم‌ترین شهرستانی است که دارای بیشترین کانون بحرانی باد و خاک است، از این روش‌کاری به انجام عملیات مقابله با پدیده بیابان زایی در این شهرستان اشاره می‌کند که در ۲۱۰هزار هکتار سرخس انجام شده است. همچنین از آنجا که یکی از اقدامات مقابله با پدیده بیابان زایی، نهالکاری است، با همکاری بسیج در سال گذشته در ۱۸۰هکتار از اراضی بیابانی سرخس، نهال‌کاری رقم خورده است. معاون فنی اداره کل منابع طبیعی خراسان رضوی به خواب به عنوان دومین کانون بحرانی فرسایش باد و خاک و البته اثرگذار در افزایش ریزگردها و روزه‌های آلوده ناشی از گردوغبار اشاره می‌کند و راهکار رفع آن را اجرای عملیات مقابله با پدیده بیابان زایی در این منطقه می‌داند. همین موضوع باعث شده است علاوه بر ۳۰۰هکتار مورد مطالعه در خواب طی سال گذشته، ۱۴۰هکتار دیگر نیز مشمول مطالعه قرار بگیرد تا با پدیده بیابان زایی و کاهش ریزگردها به صورت علمی مقابله شود. شکاری معتقد است مهم‌ترین روشی که می‌تواند با پدیده بیابان زایی مقابله کند، استفاده از ظرفیت مشارکت مردمی است. علاوه بر مشارکت مردم ساکن در مناطق بیابانی در تولید و کاشت نهال، زندگی و کسب و کار آن‌ها نیز در این مناطق، می‌تواند یکی دیگر از روش‌های مؤثر برای مقابله با پدیده بیابان زایی باشد.

یادداشت

دیوار مهربانی؛ جوان مرگ شدن یک طرح جوانمردانه

نوروز در راه است. صدای پایش با آوای خوش ربیای رمضان درهم آمیخته است. فصل مهربانی است؛ هنگامه‌ای که باید با داد و دهش، فرهنگ غنی خویش را به رفتار درآوریم.
داشتم به نوروز رضانی پیش رو، فکر می‌کردم که یاد یک طرح خوب افتادم که بیش از این در کوچه و خیابان شهر، گل‌های مهربانی شکوفا می‌کرد. «دیوار مهربانی» را می‌گویم. به باور من، دیوار مهربانی ایده جوانمردانه‌ای بود اما دریغ که جوان مرگ شد!
داشتماره آزاد و یکی پدیا در این باره می‌نویدس: «انگیزه اصلی تشکیل دیوارهای مهربانی و امثال آن، ایجاد روحیه همیاری و مشارکت در بین مردم برای درک نیازمندان و ابراز همدردی با آن هاست که از حس نوع دوستی و عشق سرچشمه می‌گیرد».
قرار بود مردم لباس‌ها و کالاهایی که کمتر نیاز داشتند را به دیوار بیاویزند تا افرادی که بسیار بدان نیاز دارند، بردارند، بی آنکه کسی منتی بگذارد یا دیگری مزدی بخواهد. طرح خوبی بود. شعار خوبی هم داشت: «نیاز داری بر دار، نیاز نداری بگذار».
مورد توجه هم واقع شد. افراد بی آنکه همدیگر را بشناسند، کمک می‌کردند. آوازه آن از ایران هم فراتر رفت. به نوشته ویکی پدیا، «دیوار مهربانی که اولین بار توسط مردم ایلام ابداع شد، در تهران و سایر شهرهای ایران، الهام بخش مردم پاکستان بوده است، به طوری که ابتکار مردم ایران برای «کمک به نیازمندان» به کشور پاکستان نیز رسیده و دانشجویان پاکستانی در شهر پيشاور با کمک یکدیگر «دیوار مهربانی» به راه انداختند و همچنین در کشورهای دیگری همچون عراق و چین و کشورهای دیگر آسیایی، مورد استقبال مردم قرار گرفته است».
افسوس که باید از فعل گذشته برای آن استفاده کنیم! کاش می‌شد بماند و کاش بشود آن را در قالبی نو، بازتعریف کرد. خیلی از افراد، فراتر از لباس، کالاهای متعددی دارند که به کارشان نمی‌آید. برخی هم عادت دارند هر چند وقت، وسایلشان را نو کنند. اگر آن سنت حسنه رقرار باشد، می‌توان با آنچه دیگران را خسته کرده است، خانه‌های دیگر را طراوت بخشید. خیلی از کالاهای هنوز می‌توانند کار کنند و خدمت بدهند. وقت باریافت آن را می‌شود چند سال به تعویق انداخت. اصلا وقتی می‌تواند کار کند، از دایره بیرون گذاشتن آن خود یک نوع اسراف است. جامعه امروز بیشتر از دیروز به دیوار مهربانی نیاز دارد. لباس‌هایی که برخی کهنه می‌پندارند، می‌تواند خیلی از هموطنان را نپوش کند. می‌تواند پدری را از شرم نگاه فرزندان نجات دهد. می‌تواند گرمای مهر را چنان کند که زمهریر حسرت و خجالت، چشم خانواده نداری را کمتر آزار دهد. کاش دوباره دیوارهای شهر را مهربان ببینیم!

روی خط جامعه

تعطیلی زود هنگام مدارس، ممنوع!

ایستایا سخنگوی وزارت آموزش و پرورش گفت که تعطیلی زود هنگام مدارس، ممنوع است.
علی‌فهرادی با تاکید بر اینکه هر روز تعطیلی مدارس بیش از هزار میلیارد تومان بار مالی ایجاد می‌کند، گفت: عملا با هر روز تعطیلی گویا هزینه مالی از بین می‌رود، پس ما مخالف هرگونه تعطیلی مدارس هستیم. وی افزود: تا روزی که مدارس به صورت قانونی فعالیت می‌کنند، در خدمت دانش‌آموزان هستیم و معلمان سر کلاس هستند. از خانواده‌ها هم نیز تقاضا می‌کنیم به نظام تعلیم و تربیت کمک‌کنند تا زمان آموزش کم نشود؛ چرا که دانش‌آموزان، بیشترین ضررکنندگان کاهش زمان آموزش هستند.

مهد‌های کودک در روزه‌های تعطیلی ناشی از سرما یا آلودگی

هوا، موظف به خدمت‌رسانی شدن

ایرنا| رئیس سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک با بیان اینکه والدین شاغل، در روزه‌های تعطیل به دلیل سردی هوا یا آلودگی آن، می‌توانند فرزندشان را به مهدکودک بسپارند، گفت: در این زمینه نامه نگاری‌های قانونی با وزارت کشور و ستاد بحران انجام شده است.
حمیدرضا شیخ الاسلام در پاسخ به این پرسش که والدین در صورت اعلام تعطیلی توسط استانداری چه‌کاری باید انجام دهند، توضیح داد: این موضوع باید به طور جدی پیگیری شود تا به یک هم‌سویی برسیم.

بسته‌های سفر به عتبات؛ ۳ تا ۲۷میلیون تومان

تسним|معاون سازمان حج و زیارت از امکان ایجاد ۸۰هزار ظرفیت برای اعزام زائران ایرانی به عتبات از ۱۳مهر تا ۳۱فروردین خبر داد و گفت: قیمت بسته‌های زمینی از ۱۱ تا ۱۳میلیون و قیمت بسته‌های هوایی از ۲۵ تا ۲۷میلیون و نرخ سفر د روزه نیز ۳میلیون تومان است.
مرتضی آقایی ادامه داد: متقاضیان تشرّف به عتبات عالیايت می‌توانند با مراجعه به دفتر زیارتی سراسر کشور یا سامانه جامع ثبت نام عتبات عالیايت، به نشانی: atabatorg.haj.ir برای ثبت نام اقدام کنند.

تداوم وضعیت بحرانی کمبود پرستار

مهر|واعه برگزاری آزمون استخدامی وزارت بهداشت در خرداد ۱۴۰۴، حکایت از این واقعیت دارد که وضعیت «کمبود پرستار» همچنان بحرانی خواهد بود.
براساس تازه‌ترین خبر که رئیس سازمان استخدامی و اداری کشور اعلام کرده است، آزمون استخدامی وزارت بهداشت، به احتمال زیاد خرداد ۱۴۰۴ برگزار می‌شود و نیروهای جدید از پاییز همان سال، مشغول کار خواهند شد، این درحالی است که شرایط بیمارستان‌ها در حوزه مراقبت‌های پرستاری، اصلا خوب نیست. عباس عبادی، معاون پرستاری وزارت بهداشت، با بیان اینکه حدود ۱۲هزار پرستار در سه سال گذشته از چرخه خدمت خارج شده‌اند، گفت: نسبت پرستار به تخت در کشور مناسب نیست و از نرم جهانی پایین تر است. همچنین به دلیل اینکه مجوزهای استخدامی سال‌های اخیر برای تخت‌های تازه تأسیس بوده، نسبت پرستار به تخت در کشور، تغییر نکرده است.

علاوه بر نیروهای پرستاری که هر سال بازنشسته و از مدار خدمت خارج می‌شوند، تعدادی هم مهاجرت می‌کنند و برخی نیز تغییر شغل می‌دهند که اگر همه این دلایل را در کنار هم قرار دهیم، متوجه می‌شویم ۱۲هزار نیروی پرستاری که قرار است از طریق آزمون استخدامی جذب بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بخش دولتی شوند، اصلا پاسخگوی کمبودها نخواهند بود.

عدد خبر

۵ میلیون نفر

ایستایا مدیرکل رفاه و پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش گفت: امسال به نحوی برنامه ریزی شده است که پدیرای حداقل ۵میلیون نفر از خانواده فرهنگیان کشور باشیم.
به گفته مهدی کییفر، امکان رزرو از ۱۸اسفند با بازشدن سامانه محقق شده است و در طول نوروز هم سامانه باز است و همکاران می‌توانند سفر خود را مدیریت کنند و روزه‌های خود را انجام دهند. همچنین برای اولین بار، سامانه ملی یکپارچه اسکان موقت در اختیار فرهنگیان قرار گرفته است.

شهر

اشنبه

۱۹ اسفند ۱۴۰۳
۸ بهمن ۱۴۴۴
شماره ۲۲۲۸

۱۳

خبر

